

РЕШЕНИЕ

№ 3892

гр. София, 10.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в публично заседание на 07.06.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Евелина Пеева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **516** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл.

1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Делото е образувано по искова молба на Ц. Н. Ц. с ЕГН [ЕГН], чрез адвокат Н. Х., със съдебен адрес: [населено място], [улица], ет. 2, ап. 4 срещу Столична Дирекция на Вътрешните Работи.

В исковата молба се твърди, че Ц. е претърпяла неимуществени вреди, вследствие на издаден незаконосъобразен административен акт – Заповед № 227з-1802/11.07.2020 г., издадена от полицейски орган при 03 РПУ – СДВР, с която същата е била задържана за срок от 24 часа на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР.

Претендира се присъждане на сумата от 20 000 лева, представляваща обезщетение за нанесени неимуществени вреди от незаконосъобразното задържане под стража с начален момент 10.07.2020 г. и краен момент 11.08.2020 г.

Посочва се, че задържането, побоят и гаврите са нанесли на ищцата непоправими вреди върху психиката ѝ – тя плачела със седмици след това, не излизала от къщи, не контактувала с никого, затворила се в себе си, не можела да спи и проявявала всички признаци на посттравматичен стрес. Разделила се с приятеля си. До момента я връхлитат спомени от тогава и получава неконтролируеми емоционални изблици и реакции.

В дадения от съда срок е постъпил писмен отговор от ответника СДВР.

По време на проведеното по делото открито съдебно заседание, ищцата, редовно призована, не се явява лично. Представява се от адвокат Х., който поддържа

исквата молба. Не претендира се разноски.

Ответникът – Столична Дирекция на Вътрешните Работи, се представлява от юриконсулт И., която оспорва исквата молба. Представени писмени бележки, в които се твърди, че предявените искове са недоказани по основание и размер, поради което следва същите да бъдат отхвърлени. Алтернативно счита, че обезщетението не следва да се присъжда в пълния предявен размер. Претендира присъждане на юриконсултско възнаграждение.

Участвалият в производството по делото прокурор, като представител на СГП, изразява становище за основателност на предявените искове, като счита, че размерът им следва да бъде определен по справедливост.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19-ти състав, след като взе предвид направените в исквата молба твърдения, изразеното становище на пълномощника на ответника и това на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна, следното:

Между страните не се спори, че със заповед № 227зз-1802/11.07.2020 г., издадена от полицейски орган при 03 РУ – СДВР, ищцата е била задържана за срок от 24 часа на основание чл. 72, ал. 1 от ЗМВР. Като основание за задържането е посочено, че същата е извършила престъпление по чл. 325 от НК – „хулиганство”.

Видно от приетите по делото доказателства, с решение № 15.07.2021 г., по н.а.х.д. № 9659 от 2021 г. на Районен съд, [населено място], потвърдено с решение № 6364 от 04.11.2021 г. на АССГ, I касационен състав, заповедта е била отменена.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19-ти състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на иска: искът е допустим. Той е предявен след отмяна на административен акт и срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто нищожен акт се твърди, че са причинени вредите.

Ищецът е активно легитимиран и твърди, че е претърпял неимуществени вреди.

Разгледан по същество, искът е частично основателен.

В чл. 7 от Конституцията на Република България е предвидено, че държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Проекция на този принцип е разпоредбата на чл. 203 от АПК, съгласно която исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава, а за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. За да се разграничат отговорността за причинени вреди по чл. 45 и следващите от ЗЗД и тази по чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, следва да се направи анализ, чрез съпоставка на двете норми. На първо място различието по между им е свързано с тяхното основание. Отговорността по ЗЗД почива на забраната да не се вреди другиму, докато отговорността по ЗОДОВ е изградена върху идеята за задължение на държавата и общините да спазват правата и законните интереси на гражданите. Именно при неспазване на това основно задължение и когато в следствие на него е причинено увреждане на граждани и юридически лица, възниква основание за ангажиране на отговорност на съответните държавни институции.

Съгласно чл. 205 от АПК това са юридическите лица, представлявани от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите.

Отговорността по чл. 45 от ЗЗД и тази по ЗОДОВ се изграждат на различна плоскост. Елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане по ЗЗД, свързан с неговата субективна страна, винаги е вината, т.е. субективното отношение на деликвента към противоправното деяние. Характерно е за втория вид отговорност е, че е обективна и безвиновна. Тя възниква само при или по повод на осъществяване на административната дейност на държавата или общините. Чл. 203 от АПК и чл. 1 от ЗОДОВ употребяват термините "актове", "действия" и "бездействия", за които легално определение няма в цитираните закони, но под "акт" не следва да се разбира всеки такъв на административен орган или длъжностно лице, а определена категория актове - нормативни, общи и индивидуални административни актове. Издаването на подобни актове е регламентирано в съответните закони. Касае се за всички видове административни актове, издавани от държавни или общински органи в кръга на законово определената им компетентност.

Държавата и общините ще носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Анализът на тази норма, налага разграничаване на дейността по издаване на административни актове и тази, която е проява на физическото действие или бездействие. Това има значение при решаване на въпроса за предпоставката, при която увреждения може да търси обезщетение. Незаконосъобразните административни актове са последица от несъобразност на поведението на длъжностните лица с разпоредбите на закона или подзаконовите нормативни актове. Активно легитимирана страна по иска по чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразна със закона административна дейност. Те обаче следва да докажат претърпените вреди, техния характер и размер и най-вече, че вредоносният резултат е в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на държавен или общински орган или длъжностно лице, при или по повод на изпълнението на административната дейност. Това е така, защото деликтната отговорност на държавата/общината не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца (арг. чл. 154, ал. 1 от ГПК, във връзка с чл. 144 от АПК) е да проведе главно и пълно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения иск, а за съда съществува задължение да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан.

Фактическият състав на предявения иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ с оглед твърденията на ищеца включва в кумулативна даденост: 1. наличие на административен акт от орган на ответника; 2. незаконосъобразност на административния акт; 3. причинена вреда и нейния размер; 4. причинна връзка между незаконосъобразния акт и настъпилия вредоносен резултат.

Първата предпоставка в случая е доказана - полицейски орган от 03 РУ - СДВР е издал заповед № 227зз-1802/11.07.2020 г., с която ищцата е била задържана за срок от 24 часа на основание чл. 72, ал. 1 от ЗМВР. По време на проведеното по делото открито заседание на 04.05.2022 г., пълномощникът на ответника изрично заяви, че не държи да бъде представено делото от Районен съд и че не оспорва, че заповедта, от която се твърди, че са настъпили вредите е отменена.

Доказана е (без дори да е спорна) и втората предпоставка – заповед № 227зз-1802/11.07.2020 г., издадена от полицейски орган при ОЗ РУ – СДВР е отменена с влязло в сила съдебно решение.

Относно третата предпоставка - наличие на причинена вреда, настоящият съдебен състав намира същата за доказана по следните съображения.

За установяване на направените твърдения, във връзка с доказателствената тежест, указана от съда, ищцата ангажира гласни доказателства. Като свидетел по делото беше разпитан Ж. К. Г..

В показанията си той посочи, че познава Ц. Ц. от случката пред министерски съвет на 10.07.2020г. Дватама заедно с други лица били на антиправителствен протест, на първа линия пред полицейския кордон. В един момент положението ескалирало. От задните редици започнали да хвърлят бутилки в посока министерски съвет. Без предупреждение служителите на МВР или жандармерията навлезли между протестиращите и свидетелят бил повален на земята, издърпан зад полицейския кордон и заведен под колоните на Министерски съвет. След малко там била доведена и Ц. Ц.. И двамата били с белезници. След това ги транспортирали до ОЗ РПУ, където били настанени в отделни килии. Там им връчили заповеди за задържане. Ц. била освободена малко преди свидетеля, след около 22-23 часа. След задържането двамата се сприятелили. Често говорили за това, но на ищцата ѝ било трудно да се връща към събитията. Постоянно се разстройвала. Това ѝ е нанесло сериозни психически травми и явно не ѝ се говорило. Разплаквала се. Най-много ѝ е разстроило, е че полицаите са я снимали докато е с оголена гръд. В началото се виждали почти всяка седмица, а сега по-рядко. Когато и до момента се чуват или се вижда винаги разговарят за това, но при започване на разговор по темата, в повечето случаи тя започва да плаче. Свидетелят не знае, дали е търсила психологическа помощ или да е вземала лекарства. Към момента на инцидента Ц. имала приятел, който се казвал А. и той също бил арестуван. Доколкото тя споделяла със свидетеля, след случката те са се разделили. Според нея причина за раздялата им е ареста и психическите травми, които са им причинени на двамата. След инцидента, тя споделяла със свидетеля, през първата седмица след ареста е имала общо 15 часа сън.

На ответника също беше дадена възможност да доведе свидетел за опровергаване на твърденията, изложени в исковата молба. Свидетелят Г. Н. заяви, че не познава ищцата, не е участвал в ареста ѝ, не ѝ е конвоирал до полицейското управление и не е издавал заповед за задържането ѝ, поради което нито съдът, нито страните му задаваха въпроси.

След обсъждането на свидетелските показания в съвкупност с останалите събрани по делото доказателства могат да се направят следните изводи. Чрез разпита на свидетели се цели разкриването на факти и обстоятелства, които не могат да бъдат установени посредством писмени доказателства или друг вид доказателствени средства, като експертизи, оглед и т.н. Свидетелите, при разпита си излагат устно пред съда данни за факти, за които те си спомнят и за които смятат, че съществуват или са съществували в даден минал момент във и независимо от страните и независимо от съда. Затова как те са възприели тези факти или как ги възприемат е от значение мястото и вида на фактите, емоционалното състояние на възприемащия ги, неговото интелектуално ниво, възраст и др. Разбира се, тези разсъждения са валидни, когато свидетелските показания са дадени добросъвестно и честно, без да са неистински или укриващи истината. Съдът следва да възприеме, дали дадено събитие,

описано от свидетеля се е случило или даден факт е съществувал, като се съобрази с множество елементи, като последователност, непротиворечивост, логическо изграждане, сетивни и емоционални връзки, волева насоченост и т.н., съдържащи се както в показанията, така и в останалия, събран по делото доказателствен материал. В разглеждания случай свидетелят Г. изложи пред съда устно факти и обстоятелства, възприети от него в даден момент от миналото, за които той са запазили спомени в съзнанието си. Съдът, съобразявайки се с изложените по-горе разсъждения намира, че показанията на Г., независимо от факта, че и той води дела срещу СДВР, следва да бъдат кредитирани като последователни, ясни и конкретни, без да носят елементи на заинтересованост.

Съвсем естествено ищцата след задържането ѝ и най-вече заради насилствения начин, по който то е било извършено, да е претърпяла неимуществени вреди. В такава ситуация всеки може да преживее страх, несигурност за бъдещето, безпокойство и други негативни психически състояния, които в съчетание с личностните характеристики, като завишена чувствителност, емоционалност, а в случая и младата възраст, могат да предизвикат психически стрес. Общеизвестните факти, станали известни на българското общество в последствие, от електронните медии, свързани с брутални действия от страна на служителите на реда срещу протестиращите по време на протестите през лятото на 2020 г., със сигурност са предизвикали у Ц. преди и след ареста ѝ чувство за безпомощност, безсилие и малоценност. Тези възприятия заедно с унижението да бъде снимана в безпомощно състояние, с белезници и полугола, доказват наведените в исковата молба твърдения, че след ареста в продължение на много месеци е започвала да плаче при спомена за събитията, имала е проблеми със съня, разстройвала се е силно и се е затворила в себе си, което заедно с посттравматичния стрес са станали причина за раздялата с приятеля ѝ.

От друга страна видно от мотивите, изложени в решението на СРС, с което е отменена заповед № 227зз-1802/11.07.2020 г., по представената преписка не е имало каквито и да е данни за извършени хулигански прояви от страна Ц. на 11.07.2022 г. От тази гледна точка настоящият съдебен състав не намира нито правна, нито житейска логика или някаква друга основателна причина за издаването на процесната заповед, поради което доводът на пълномощника на ответника недължимост на обезщетение, поради съпричиняването на вредите от страна на Ц., е абсолютно неоснователен.

Направеният анализ на събраните доказателства, безспорно налага извода, за наличие на причинно-следствена връзка между незаконосъобразния административен акт и претърпените неимуществени вреди, т.е. установена е и четвъртата предпоставка за ангажиране на отговорността на държавата по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Независимо от факта, че съгласно чл. 52 от ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя по справедливост, настоящият съдебен състав не може да не се съобрази с практиката на ЕСПЧ. По дела, образувани срещу България по идентични оплаквания – претърпени неимуществени вреди, поради незаконосъобразни действия на органи и длъжностни лица, Европейският съд по правата на човека в С. е присъждал различни по размер обезщетения. /S. H. v. B. app. № 36794/03, D. v. B. app. 27791/09, P. and P. v. B. app. 50027/08 and 50781/09/. В разглеждания казус, съдът намира, че следва да вземе предвид и обстоятелството, че установените психически страдания не са настъпили само от незаконосъобразния административен акт, но и от продължителността на времето, през което той е действал. заповед №

227зз-1802/11.07.2020 г., издадена от полицейски орган при 03 РУ – СДВР, е отменена окончателно след решението на АССГ от 04.11.2021 г., т.е. повече от година и три месеца след издаването ѝ. Това е един сравнително дълъг период на несигурност, през който човек наистина би могъл да изпита допълнително психическо натоварване и емоционален дискомфорт. Според показанията на свидетеля Г., Ц. и до настоящия момент не е преживяла напълно случилото се. Независимо от тези обстоятелства, съдът съобразявайки всички събрани по делото доказателства, съдът намира, че размерът на претенцията за присъждане на обезщетение в размер на 20 000 лева е недоказан. Няма преки доказателства, задържането, освен установените психически стрес, чувства на унижение, на малоценност, на безпомощност и т.н. да е предизвикало други негативни последици, повлияли на физическото или психическото здраве на ищцата. Без съмнение тя е млад човек и със сигурност ще преодолее преживените негативни емоции. При съобразяване на вида, интензитета и продължителността на претърпените от Ц. Ц. неимуществени вреди – психически болки и страдания, установени на основание събраните по делото доказателства и практиката на ЕСПЧ, съдът намира, че обезщетение в размер на 2900 лева се явява обосновано и справедливо.

С оглед на изхода на спора на ищеца и на ответника се дължат разноски, съразмерно на уважената и отхвърлена част от иска. Такива са поискани своевременно само от пълномощника на ответника, поради което съдът дължи присъждането им, съразмерно на уважената и отхвърлената част от иска.

Водим от горното и на основание чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, **Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав,**

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столична Дирекция на Вътрешните Работи да заплати на Ц. Н. Ц. с ЕГН [ЕГН] сумата от 2900 (две хиляди и деветстотин) лева, като обезщетение за претърпени от нея неимуществени вреди, настъпили от административен акт - заповед № 227зз-1802/11.07.2020 г., издадена от полицейски орган при 03 РУ – СДВР, който впоследствие е бил отменен от съда, като **ОТХВЪРЛЯ** претенцията до пълния ѝ размер от 20 000 лева.

ОСЪЖДА Ц. Н. Ц. с ЕГН [ЕГН] да заплати на Столична Дирекция на Вътрешните Работи на основание чл. 24 от Наредба за заплащането на правната помощ, във връзка с чл. 37 от Закона за правната помощ, във връзка с чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ във връзка с чл. 144 от АПК, сумата от 70 (седемдесет) лева, представляваща юрисконсултско възнаграждение, съразмерно на отхвърлената част от иска, за осъществено процесуално представителство по административно дело № 516 по описа за 2022 г. на Административен съд София - град.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред Върховния Административен Съд на Република България.

